

Zápis z jednání Pracovní skupiny Monitorovacího výboru SP SZP „Novely nařízení vlády pro environmentální opatření rozvoje venkova“ (dále jen PS)

Místo: MZe, místnost č. 101

Datum konání 9. 10. 2024

Přítomní:

Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK), online: Ing. Čámská

Agrární komora ČR (AK ČR): Ing. Hlaváček

Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR): Ing. Štefl

Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů (ČMSZP): Ing. Surovák

Evropská komise, online: Ing. Povolný

Komora zemědělských poradců ČR (KZP): Ing. Tampierová

Ministerstvo životního prostředí: Ing. Scharf

MZe, odbor environmentálních podpor rozvoje venkova: Ing. Kuna, Ing. Dušek, Ing. Novotná, Ing. Kvasničková, Ing. Friedrichová, Ing. Perglerová, Ing. Čermáková, Ing. Svobodová, Ing. Hertel, Ing. Martinec

MZe: Ing. Sekáč, Ing. Čiernik, Ing. Smejkal, Ing. Stupková

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců z.s.: Bc. Urbánková

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL): Ing. Dohnanský, Ing. Fojt

SZIF: Ing. Miškovský, Ing. Borský, Ing. Kráslová, Ing. Navrátilová, Ing. Dalík, Ing. Hružová, Ing. Kučera

Zelinářská unie Čech a Moravy (ZUČM): Ing. Příbylová, Ing. Juříčková

Zemědělský svaz ČR (ZS ČR): Ing. Ulrich

Program jednání:

- 1) Úvod
- 2) Novela nařízení k opatření EZ
- 3) Novela nařízení pro opatření AEKO, ANC a Agrolesnictví
- 4) Novela nařízení pro opatření Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací (AMR) a Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)
- 5) Novela nařízení pro opatření Lesnicko-environmentální platby

1) Úvod

Jednání vedl Ing. David Kuna, ředitel Odboru environmentálních podpor RV. Informoval, že průběh jednání je zaznamenáván pro účely pořízení zápisu. Zápis bude poskytnut ve zkráceném formátu.

ŘO Kuna informoval o přijatých žádostech v rámci Jednotné žádosti 2024 a podal informaci o 4 připravovaných novelách. Uvedl, že prezentace poskytuje přehled změn promítnutých v připravovaných novelách s tím, že některé body již byly konzultovány na PS MV SP SZP dne 23. 5. 2024 a následně na 6. zasedání MV SP SZP konaného 18. 6. 2024. Návazná 3. změna Strategického plánu SP SZP byla neoficiálně projednávána s EK v průběhu července a srpna 2024 a oficiálně zaslána EK 18. 9. 2024. Na tomto jednání tedy budou podrobněji představeny pouze změny nad rámec dříve projednaných úprav.

Představené úpravy NV bude možné připomínkovat ve standardním legislativním procesu v rámci meziresortního připomínkového řízení.

2) Novela nařízení k opatření EZ

Nad rámec již konzultovaných změn byly představeny nově navrhované úpravy podmínek NV. Jedná se o zavedení tolerance při navyšování zařazené výměry o nově evidované krajinné prvky a pro navyšování i snižování dílčích ploch DPB o 0,05 ha. Podání žádosti o změnu zařazení je nově možné realizovat v jednotném termínu do 15. května, v žádosti o dotaci nově nebude deklarováno, zda se DPB nachází v přechodném období EZ nebo v certifikovaném EZ. Snižuje se sankce za nezaznamenávání a nevyhodnocení meteorologických prvků a výskytu škůdců, v případě pěstování víceletých plodin nebude vyžadováno plnění minimálního výsevku nebo výsadby každý rok, u doplňkové platby pro vinice byla zavedena sankce ve výši 3 % z DPB deklarovaného pro tuto platbu.

Diskuse:

Kateřina Urbánková, PRO-BIO:

- 1) Paní Urbánková kvitovala zrušení podmínky prokazování produkce na standardní orné půdě, pro ujištění vznesla dotaz, zda se povinnost plnit tuto podmínku bude týkat žadatelů, kteří podali žádost o dotaci v tomto roce (2024).
- 2) Byl vznesen požadavek na zrušení povinného školení ekologických zemědělců z důvodu zvýšené byrokratické zátěže a dle PRO-BIO nejsou pro žadatele tato školení přínosná.
- 3) Dále byl vznesen dotaz ohledně nově rozdělené podmínky na splnění minimální úrovně produkce u převládajícího pěstovaného druhu ovoce a následně na její doložení Fondu do 31. ledna následujícího kalendářního roku.
- 4) S ohledem na snahu navýšit počty ekologicky chovaných prasat byl dále vznesen návrh na umožnění pastvy prasat na zemědělské kultuře G – travní porost na orné půdě.

MZe:

- 1) Pokud půjde legislativní proces podle plánu, pak by novela nařízení vlády o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství (EZ) měla nabýt účinnosti 15. 2. 2025, tj. před stanoveným termínem pro plnění této podmínky (do konce února). To by znamenalo, že by žadatelé, kteří si podali žádost o dotaci v roce 2024 byli zproštěni z plnění této podmínky prokazování produkce na standardní orné půdě. Avšak zemědělci jsou stále podle zákona o hnojivech povinni vést a odevzdávat údaje o produkci hlavních a vedlejších plodin.
- 2) Ze strany MZe je zajištěna účast na povinných školení, prozatím bylo proškoleny cca 1000 subjektů a zatím byly zaznamenány pozitivní ohlasy. Žadatelé budou včas informováni Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF), zda mají podmínku účasti na povinném školení splněnou, nebo nikoliv.
- 3) Došlo ke sjednocení s podmínkami pro podpory příjmu vázané na produkci s velmi vysokou pracností (VCS). V tomto případě, pokud žadatel podá Ohlášení vyšší moci (OVM) např. z důvodu mrazu nemusí nutně znamenat, že produkce bude nulová. Žadatel je povinen doložit SZIF formulář s údaji o produkci ovoce, i kdyby byla produkce nulová.
- 4) V případě pasení prasat na travním porostu na orné půdě by mohlo dojít k porušení definice zemědělské kultury (podle nařízení vlády 307/2014 Sb.) z důvodu rozorání prasaty travního porostu na orné půdě.

Jan Ulrich, ZS:

- 1) Byl vznesen dotaz ohledně vysvětlení nově přidáné tolerance 0,05 ha pro navýšení a snížení výměry dílu půdního bloku. Jakákoliv tolerance v rámci LPIS je z jejich strany vítaná. Tuto toleranci by ovšem zvýšili.
- 2) Dále byl vznesen požadavek, aby byl vymyšlen jiný systém, který by motivoval ekologické zemědělce k větší produkci bioproduktů. Bylo navrženo rozdělení sazby pro zemědělce, kteří mají vyšší výnosy, uplatnění bioproduktů ve stravovacím systému státní správy (školy, nemocnice apod.).

MZe:

- 1) Tato tolerance se týká pouze překročení stanovené kvóty pro navýšení a snížení výměry dílů půdních bloků (navýšení o 35 %, snížení o 25 %). Netýká se to předeklarace, ale jde o posuzování závazku, proto byla stanovena výše tolerance na 0,05 ha.
- 2) Tato problematika není součástí předkládaných změn v SP SZP a novely nařízení vlády. Gesčně spadá tato problematika pod oddělení Ekologického zemědělství pana ředitele Zedka, kde mají vypracovaný Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství.

Jan Štefl, ASZ ČR:

- 1) Pozitivně hodnotil zrušení podmínky prokazování produkce na standardní orné půdě.
- 2) Dále vyjádřil podporu paní Urbánkové ve snaze zrušit povinnost školení pro ekologické zemědělce. Podle jeho názoru tím dochází k nadbytečné byrokratické zátěži při kontrolách plnění této podmínky. Školení považuje za zbytečné i z důvodu, kontrolní organizace pro EZ každoročně pořádají školení, kterých se žadatelé účastní.
- 3) Byla vznesena připomínka, že způsob výpočtu sazby dotací nevede k podpoře zvýšení produkce, ale zohledňují spíše pozitivní vliv na klima a životní prostředí (omezení používání hnojiv, přípravků na ochranu rostlin apod.). Doporučuje, aby se MZe zamyslelo nad novým způsobem výpočtu sazeb dotací pro ekologické zemědělství.

MZe:

- 1) Zrušení produkce je součástí modifikace SP SZP.
- 2) Podmínka splnění povinného školení pro ekologické zemědělce (jednou za závazek) byla schválena Evropskou komisí. Systém kontrolování splnění této podmínky byl nastaven tak, aby byla kontrola co nejjednodušší. Data o účasti na školení jsou Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu předávána elektronicky, žadatelé se včas dozvědí, zdali tuto podmínku splnili, či nikoliv. Obsah školení jednotlivých témat je komplexní, na školeních vystupují kromě odborníků z praxe i zastupitelé kontrolních organizací. Je možné provést dotazníkové šetření mezi žadateli, kteří již mají tuto podmínku splněnou, zdali považují školení za přínosné. Na základě šetření u obdobného typu školení v rámci integrované produkce bylo zjištěno, že zavedením povinných školení došlo k výraznému snížení chybovosti žadatelů.
- 3) Výpočet sazby dotace je postaven na rozdílu příspěvku na úhrady fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce na orné půdě. Sazby dotace byly vypočteny ÚZEI na základě sčtu dat a jejich vyhodnocení.

Kateřina Urbánková, PRO-BIO:

- 1) Navázala na připomínku ASZ ohledně výše sazby dotace na standardní orné půdě. Navrhované navýšení sazby kvituje, avšak výše dotace je stále nedostatečná. Navrhuje zohlednit nárůst cen energií apod. za poslední roky.
- 2) Dále byla vznesena námitka, týkající se zrušení povinnosti účastnit se školení EZ. Školení jsou zpoplatněna (1700,-), žadatelé jezdí přes celou republiku na školení s jakýmkoliv zaměřením, jen proto, aby měli podmínku splněnou. Uvádí, že na školení není dostatečná kapacita, témata a lokality pro uskutečněná školení jsou nedostatečné.

MZe:

- 1) Sazby dotace byly schváleny Evropskou komisí v rámci modifikace SP ZSP, momentálně není prostor k dalším úpravám. SP je tvořen před začátkem programového období, není tedy v rámci výpočtu možné předjímat výši inflace apod.
- 2) Na splnění podmínky účasti na školení mají žadatelé čtyři roky. Školení tematicky odpovídají dotačním titulům v opatření EZ, v průběhu čtyř let jsou naplánována po celé České republice. Každý žadatel si může vybrat školení, které odpovídá jeho hospodářskému zaměření a zároveň si může zvolit

lokalitu, která mu nejvíce vyhovuje. Informace o školeních jsou průběžně doplňovány na webových stránkách Bioinstitutu o.p.s. a ÚKZÚZ. Poplatek za školení je sice 1700,- avšak tato cena zahrnuje mimo odborných přednášek i občerstvení a oběd. Tyto náklady na povinnou účast na školení jsou zohledněny v sazbě dotace jako tzv. transakční náklady.

Doplňující písemná reakce ASZ ČR:

ASZ ČR plně podporuje návrh ministerstva na zrušení prokazování minimální produkce na orné půdě v EZ. Dále byl vznesen požadavek, aby byl zařazen chřest mezi podporované druhy zeleniny v rámci opatření ekologické zemědělství.

MZe:

Chřest je víceletá plodina, kterou je možné pěstovat pouze na zemědělské kultuře P – plocha s víceletými produkčními plodinami. Tato zemědělská kultura není pro dotace v opatření ekologické zemědělství způsobilá. Z tohoto důvodu nelze v rámci novely nařízení vlády pro rok 2025 přidat chřest do seznamu podporovaných druhů zeleniny v EZ. Tímto podnětem je možné se zabývat při další změně SP SZP.

3) Novela nařízení pro opatření AEKO, ANC a Agrolesnictví

Nad rámec projednaných změn je nařízením vlády zaváděna tolerance při navyšování zařazené výměry o nově evidované krajinné prvky a pro navyšování i snižování změny dílčích ploch DPB o 0,05 ha. Dochází k možnosti změny základních managementů ve volné krajině ošetřování extenzivních travních porostů (OETP) na vyjmenované nadstavbové tituly v průběhu 5letého závazku, dále se u OETP upravuje posuzování 1. seče v souladu s přímými platbami a umožňuje aplikace herbicidů a příkrmu se souhlasem OOP. Změny se navrhuje také pro Integrovanou produkci (IP), konkrétně upřesnění podmínky pro křen, kdy není nutný doklad o sadbě, u IP ovoce a zeleniny dochází ke zmírnění sankce z neposkytnutí dotace na snížení dotace o 50 % v případě, že rozbor plodů nebude obsahovat max. 2 rezidua pesticidů uvedené v příloze NV. Snižuje se sankce za nezaznamenávání a nevyhodnocení meteorologických prvků a výskytu škůdců, u doplňkové platby pro vinice byla zavedena sankce ve výši 3 % z DPB deklarovaného pro tuto platbu.

Dále byly podrobně představeny podmínky nového titulu IP raných brambor a zmíněny rozdíly oproti pozdním bramborám, jako je nepoužití desikantů, podmínka, že není možné rané brambory pěstovat každým rokem, dále není umožněno kombinovat rané a pozdní brambory v rámci závazku, u přípravků na ochranu rostlin proti mandelince bramborové jsou povoleny max. 2 aplikace v daném roce a max. 6 aplikací v rámci závazku.

U ANC je v rámci nařízení snaha řešit situaci ohledně započítávání hospodářských zvířat do intenzity chovu za předchozí rok při převodu podniku.

Pro Agrolesnictví je v návaznosti na změny v evidenci krajinných prvků řešena definice plochy, na kterou lze poskytnout dotaci na založení a péči a tolerance při navyšování zařazené výměry, dále je nově řešena problematika dosady a také je navrhováno zmírnění sankcí.

Diskuse:

Kateřina Urbánková, PRO-BIO:

1) Navrhuje, aby dotační titul meziplodiny byl otevřen i pro ekologické zemědělce. Dále poukázala na nízkou sazbu u meziplodin.

2) Reaguje na cca 3000 ha podaných Ohlášení zájmu o poskytnutí dotace na opatření agrolesnictví (dále „ohlášení“) a vznášejí dotaz na dostatečnou alokaci finančních prostředků pro toto opatření. Pokud by byla potřeba uzavřít příjem žádostí v roce 2025, je potřeba o tom žadatele včas informovat.

MZe:

1) Pěstování meziplodin je pro ekologické zemědělství považováno za běžnou praxi dobrého hospodaření, podmínky střídání plodin a využívání meziplodin (zlepšujících netržních plodin), je specifikovaný v rámci Metodického pokynu MZe.

2) Vysvětluje, že i v roce 2023 bylo podáno ohlášení na více hektarů, než bylo reálně založeno. Přesné údaje budou k dispozici až po realizaci výsadeb v listopadu letošního roku. Finanční prostředky budou realokovány z dobíhajících závazků PRV a pro rok 2025 není uvažováno o uzavření příjmu žádostí. Tato realokace byla již projednávána na jaře a byla i součástí podkladů pro MV.

Roman Scharf, MŽP:

Poděkoval za změnu v novele NV 80/2023 Sb., kdy ze základu je umožněno přejít do nadstavbových titulů a dále za zavedení smluvně chráněných území v NV 80/2023 Sb.

Vznesl dvě připomínky, které se týkaly kontrol na místě.

- V případě zatravňování půdy regionální směsí poukázal na problém s tím, že v prvních letech nemusí být dostatečně zapojený porost, proto požádal, zda by bylo možné toto zohlednit a prodloužit dobu, kdy se bude kontrolovat.
- U krajinnotvorných sadů doporučuje nekontrolovat přejezd neposečené plochy

MZe:

Potvrdil, že tyto náměty jsou určeny pro SZIF oddělení kontrol na místě a kontroloři by k nim měli přihlížet.

Jan Ulrich, ZS ČR:

Vznesl dotaz na smluvně chráněná území – co jsou a jaký mají rozsah?

Jaký rozsah bude u přísnějších nadstavbových managementů ve volné krajině?

MZe:

Rozsah smluvně chráněných území bude cca do 100 ha, je zde zajišťována smluvní ochrana ze zákona o ochraně přírody a krajiny 114/1992 Sb., jsou to oblasti, které přiléhají ke ZCHÚ a k oblastem Natura 2000.

V případě, že je žadatel v základu a přechází na nadstavbový titul, tak si přechod volí sám. Pokud se jedná o novou žádost a OOP žadateli vymezil nadstavbový titul, pak podává žádost přímo na nadstavbový titul. Rozsah změn nově vymezených titulů by měl být znám až po provedení těchto změn cca v březnu 2025.

Kateřina Urbánková, PRO-BIO:

Reagovala na krajinnotvorné sady a vznesla připomínku k nízké sazbě, kdy zemědělci jsou ve ztrátě, vzhledem k tomu, že mají vyšší náklady, než jsou obsaženy v sazbě.

MZe:

Výše sazby vychází ze schváleného Strategického plánu Společné zemědělské politiky. V sazbě jsou zahrnuty náklady na ponechání nepokosených ploch a sanační ošetření stromů (prořez) 1 za 5 let. Nabídl zprostředkovat jednání s ÚZEI, které sazbu vypočetlo.

Doplňující písemná reakce ASZ ČR:

ASZ ČR navrhuje do části A. Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy v rámci Přílohy 4 doplnit bob obecný, který je velmi ceněnou meziplodinou.

MZe:

Bob obecný je možné do části A. přílohy 4 zařadit.

4) Novela nařízení pro opatření Lesnicko-environmentální platby

V rámci novelizace nařízení vlády č. 72/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření lesnicko-environmentální platby, byly představeny změny týkající se dvou podopatření. U podopatření Zachování habitatových stromů v případě provedení asanačního mýcení k zamezení šíření lesních škůdců žadatel ponechá minimálně 4 další stromy s minimální výčetní tloušťkou alespoň 30 cm. Dále novela zavádí nové podopatření Ponechání stromů k zetlení, spuštění tohoto podopatření má odkladný účinek od roku 2026, zároveň byly představeny jednotlivé podmínky nového titulu.

Diskuse:

Tomáš Dohnanský, SVOL:

Požádal o informaci týkající se počtu žádostí (stromů) v rámci podopatření Zachování habitatových stromů. Dále uvedl, že by u nového podopatření Ponechání stromů k zetlení nemusely být takto striktně nastaveny podmínky, pokud není uvedeno ve Strategickém plánu SZP, a to z důvodu obavy, že by se do podopatření mohlo hlásit málo žadatelů. Pokud by bylo žádostí málo, je uvažováno o rozvolnění podmínek ve Strategickém plánu? Rozvolnění by se mohlo týkat např. zmenšení velikosti kruhové plochy (20 m), vzdáleností mezi jednotlivými stromy nebo zmenšení výčetní tloušťky stromů. Také by bylo vhodné navýšit aktuálně vypočtené sazby na oba tyto typy podopatření (aktuálně je pro habitatové stromy sazba stanovena na 143 EUR/ha, pro stromy ponechané k zetlení 200 EUR/ha), navíc je u habitatových stromů sazba nižší než u stromů ponechaných k zetlení. Sazba u stromů ponechaných k zetlení by mohla být navýšena např. o náklady na přetahování stromů v porostu. Také by mohl být snížen minimální počet stromů na danou plochu.

MZe:

V současné době vstoupilo do podopatření Zachování habitatových stromů 5 žadatelů s celkovým počtem 1000 habitatových stromů. Dále upřesnil, že nové podopatření Ponechání stromů k zetlení bylo zapracováno do Strategického plánu SZP v rámci modifikace programového dokumentu, a taktéž byly změny projednány Monitorovacím výborem a předány 18. 9. 2024 ke schválení EK. Jedná se o další podporu podléhající IACS (integrovaný administrativní a kontrolní systém), a proto jsou podmínky vázány určitými kontrolními postupy, a to z důvodu ověřitelnosti a následného vyplácení evropských dotací. Po shodě se Sekcí lesního hospodářství byly nastaveny uvedené podmínky tak, aby bylo podopatření kontrolovatelné a mohlo být administrováno. Zároveň byla provedena informační kampaň k novému podopatření.

Maximální sazba 200 EUR/ha je stanovena evropským nařízením, a proto byla sazba stanovena tak, aby byl tento požadavek splněn (v případě stromů ponechaných k zetlení). K požadavku na zmenšení kruhové plochy dodal, že v případě jejího zmenšení by naopak došlo i ke snížení platby pro žadatele s ohledem na to, že je sazba vyplácena právě na plochu dané kruhové plochy. Rozdíl sazeb u habitatových stromů a stromů ponechaných k zetlení vychází ze samotného výpočtu, kdy u stromů ponechaných k zetlení je sazba navýšena také o náklady na těžbu. Vzdálenost mezi jednotlivými stromy byla stanovena tak, aby nedocházelo k jejich překryvu, v případě zmenšení vzdáleností by mohlo dojít k překryvu kruhových ploch, což s ohledem na zamezení dvojího financování není možné.

5) Novela nařízení pro opatření AMR a DŽPZ

V rámci opatření AMR dochází k doplnění povinnosti viditelného označení aplikované vakcíny v evidenci nebo samostatného vedení evidence vakcín proti patogenu uvedenému v žádosti aplikovaných proti patogenům uvedeným v žádosti a k upřesnění postupu vyhodnocení neprovedené vakcinace. U DŽPZ se změny týkají osvědčení vydávaného v případech, kdy u žadatele dojde ke změně

typu výběhu z přílehlého na vzdálený a termínu pro změnu osvědčení na základě vyjádření žadatele. Dále se prodlužuje lhůta pro možnost změn v měsíčních hlášeních o denních stavech prasat z 10 na 20 dní.

- Bez diskuze

Doplňující písemná reakce ASZ ČR:

- 1) ASZ ČR opakovaně požaduje zavést v rámci tohoto opatření podporu také pro chovatele, kteří praktikují pastevní chov dojníc a prasat. Tato praxe má největší možný přínos pro welfare zvířat a jako takovou ji požadujeme podpořit také finančními prostředky.
- 2) Obdobně dlouhodobě navrhujeme doplnit podporu pro chovatele ovcí a koz, kteří jsou v rámci opatření dosud bezdůvodně zcela opomíjeni.

MZe:

Podpory realizované ze Strategického plánu SP SZP jsou schvalovány vládou ČR a Evropskou komisí. Na navrhované podpory pastevního chovu dojníc a prasat proto v současné době nejsou v rámci SP SZP alokovány finanční prostředky. V současné době se nicméně připravují Zásady pro poskytování národních dotací na zlepšení životních podmínek ovcí a koz s předpokládaným termínem příjmu žádostí v lednu 2025.

Zapsal: Odbor environmentálních podpor rozvoje venkova MZe

Schválil: Ing. David Kuna